

## ספרות כאובדן שליטה

אתה מרגיש כמו ילד ששומע שיר ערש, מבין ולא מבין מה הוא שומע. יודע בהכרה עמוקה מאוד, מפושטת, שמישהו או משהו מנענע את עריסת הסיפור במיומנות, בביטחון.

ספרות בשבילי היא כמו ים, כמו חולות נודדים, כמו אישה. כל החיים אני מנסה ללמוד אותה. להכיר את דרכיה, את אופן דיבורה, את הגרדרובה שלה, את ההומור שלה, את רגעי החרדה, רגעי האימה. אני חוזר ומנסה לנחש מתי היא תהפוך לאהובת הקהל, אולי להמונית, ומתי תסתגר בדלת אמותיה. ואני לא ממש מצליח. היא כל הזמן משתנה: אלה גחמנית, חמקנית, לא צפויה.

אני צריך להודות, לפחות ביני לביני. הקדשתי לספרות יותר זמן וכנראה גם יותר תשוקה מאשר לכל דבר אחר, לפחות במושגים של עשייה ממשית. זה נשמע מופרז, אולי מתייפייף. אבל זה נכון. את רוב שעות הערות שלי העברתי בקריאת ספרות, בכתביה על ספרות, בעריכת ספרות ובהוראת ספרות.

שמעתי פעם בגלי צה"ל ראיון עם רב סרן המופקד על הלחם בצה"ל, מין שר האופים של פרעה בנוסח ימינו. הוא נשאל אם הוא גאה בתפקידו, וענה: ודאי, אני מאוד גאה, תחשבו על זה, אני אחראי על הדבר היחיד שאנחנו אוכלים יומיום ולעולם איננו מואסים בו. הספרות בשבילי היא כמו לחם.

ספרות, או מוטב ספרות טובה, מאפשרת לי לאבד שליטה, ליפול, לצנוח בצניחה חופשית, להיכנס למבוכים שבחיים (תרתי משמע) לא הייתי נכנס אליהם. לרצות. להירצות. לבגוד. להיות נבגד. לעמוד בקצה צוק נישא. ממש על סף התהום. להסתחרר במערבולת. לעבור בין עולמות, להיספג בחורים שחורים, לנסוע בזמן, נשים, נשים, ואולי אפילו, איני בטוח, לדבר אלוהים.

זהו אחד מפלאי הספרות, שהפסיכולוגים הטיפוליים מנסים לשחזר אותו בדרך עלובה למדי. בספרות טובה אתה נמשך כמו פרפר אל האש, ואתה גם נחרך, אבל תמיד שורד.

ועוד יוצא מחוזק. כמו ג'ק ב"ג'ק ואפון הפלא", כמו הנזל וגרטל, ישמעאל בספינה של רב החובל אחאב ב"מובי דיק" וה"קונסול" ב"מתחת להר הגעש", הרומן הכי אהוב עליי, ביום המתים במקסיקו ב-1 בנובמבר 1938.

אתה מרגיש כמו ילד ששומע שיר ערש, מבין ולא מבין מה הוא שומע. יודע בהכרה עמוקה מאוד, מפושטת, בדיוק כמו אותו ילד, שמישהו או משהו, שאלוהים יודע על שום מה אתה סומך עליו, מנענע את עריסת הסיפור במיומנות, בביטחון. אתה נתון בטלטלות ושינויי קצב לא צפויים, לעיתים כמו ברכבת הרים, ואתה חווה אותם בדריכות חריפה, אבל במצב של מה שגסטון בשלאר כינה חלימת בוקר. בזמן רחב, שופע, כמו בילדות, "זמן מרפס" פעור לפנומנולוגיה של הדמיון, שבה כל דבר מצוי בבידודו, והוא גם חלק ממכלול.